

Torben Spaak, Juridiska institutionen, Uppsala universitet

Karl Olivecronas rättsfilosofi: en kritisk analys

Olivecrona är en av 1900-talets mest betydande rättsfilosofer och hans teori bör betraktas som en av de mest intressanta som presenterats under denna period. Det som är så intressant med Olivecrona är dels att han på ett konsekvent sätt bygger sin rättsfilosofi på Axel Hägerströms filosofiska grundteser, nämligen den ontologiska naturalismen enligt vilken det endast finns en värld och att allt som existerar ingår i det rums-tidliga sammanhanget, i kombinationen med den så kallade värdenihilismen (en sorts emotivism), enligt vilken värdeomdömen inte är påstående om något, utan endast uttryck för den talandes känslor eller preferenser, dels att han så starkt betonar våldets roll i rättsmaskineriet. Man kan nog också säga att Olivecronas naturalism och värdenihilism är speciellt intressanta för filosofer, medan Olivecronas betonande av våldets roll i rättsmaskineriet är speciellt intressant för jurister.

Olivecronas idéer, som i betydande utsträckning härrör från Axel Hägerström, är ett mycket originellt och intressant inslag i 1900-talets rättsfilosofi. Faktum är att jag tycker att Olivecrona var en intressantare tänkare än den danske rättsfilosofen Alf Ross, som också var inspirerad av Hägerström och som var ett större namn internationellt än Olivecrona och som nog också måste sägas ha varit en skickligare rättsfilosof än Olivecrona.

Projektet har också resulterat i sex artiklar, vars innehåll till ganska betydande del överlappar med monografin. Av dessa artiklar har två publicerats, två har accepterats för publikation, och två befinner sig hos tidskriften *Ratio Juris* för granskning. De två som ännu inte har accepterats för publikation är (1) "Karl Olivecrona's Legal Philosophy: A Critical Appraisal" (cirka 30 A4-sidor) och (2) "Alf Ross on the Concept of a Legal Right" (cirka 10 A4-sidor) De övriga fyra anges i publikationslistan. Slutligen har projektet inneburit ett antal föreläsningar och seminariepresentationer av det aktuella materialet, nämligen de följande:

(1) Naturalism in American and Scandinavian Realism: Similarities and Differences (The First Annual Legal Research Network Conference, Juridiska fakulteten, Groningens universitet, den 30 Oktober 2008).

(2) Naturalism in American and Scandinavian Realism: Similarities and Differences (Symposium on Topics of American & European/Scandinavian Legal Interest, Celebrating 25 Years of Student and Faculty Exchange Between Uppsala and Minnesota, at the University of Minnesota Law School, 26 September 2008).

(3) Naturalism in American and Scandinavian Realism: Similarities and Differences (Symposium on Topics of American & European/Scandinavian Legal Interest, Celebrating 25 Years of Student and Faculty Exchange Between Uppsala and Minnesota, at the Department of Law, Uppsala University, 24 October 2008).

(4) Karl Olivecronas rättsfilosofi: två perioder (Seminarium i allmän rättslära om Karl Olivecronas rättsfilosofi vid Juridiska fakulteten, Lunds universitet, den 27 februari 2008).

(5) Karl Olivecrona's Legal Philosophy: the Early and the Late Phase (Minisymposium om Hans Kelsens rättsfilosofi vid Juridiska fakulteten, universitetet i Oslo, den 24 november 2007).

(6) Karl Olivecronas rättsfilosofi: två perioder (seminarieserie i allmän rättslära vid Juridiska fakulteten, Stockholms universitet, den 20 november, 2007).